

Яремчук Вікторія Олегівна,
кандидатка юридичних наук, доцентка,
асистентка кафедри криміналістики,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, Україна, м. Харків
e-mail: viktori.yaremchuk@gmail.com
ORCID 0000-0001-8015-9166

doi: 10.21564/2414–990X.155.237590
УДК 343.98

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ІСТОРІЇ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ ЗНАТЬ

Розглянуто історичні передумови формування системи криміналістичних знань.

Проаналізовано наукові праці вчених і практичних працівників правоохоронних органів щодо системи криміналістичних знань, науки криміналістики. Наголошено на важливості врахування історичних здобутків для формування структури та системи криміналістичних знань.

Ключові слова: історія формування системи криміналістичних знань; криміналістика; періодизація формування системи криміналістичних знань; система криміналістичних знань.

Яремчук В. О., кандидат юридических наук, доцент, асистент кафедри криміналістики, Національний юридический університет імені Ярослава Мудрого, Україна, г. Харків.
e-mail: viktori.yaremchuk@gmail.com ; ORCID 0000-0001-8015-9166

Некоторые вопросы истории формирования системы криминалистических знаний

Рассматриваются исторические предпосылки формирования системы криминалистических знаний. Анализируются научные труды ученых и практических работников правоохранительных органов относительно системы криминалистических знаний, науки криминалистики. Подчеркиваются важность учета исторического опыта для формирования структуры и системы криминалистических знаний.

Ключевые слова: история формирования криминалистических знаний; криминалистика; периодизация формирования криминалистических знаний; система криминалистических знаний.

Постановка проблеми й актуальність теми. Криміналістика — це термін, який більше ніж сто років тому ввійшов до науки та практичної діяльності щодо боротьби зі злочинністю. З того часу криміналістична наука пройшла тривалий час свого становлення. До розвитку криміналістики доклали зусиль вчені та практики з різних країн, які протягом усього періоду формування криміналістики розробляли її положення. Нині криміналістика є самостійною галуззю

спеціальних юридичних наукових знань. Вона має свій предмет, систему, методи та прийоми для розв'язання науково-практичних завдань у боротьбі зі злочинністю [1, с. 3].

Розглядаючи криміналістичну науку як єдине ціле, що має внутрішню єдність об'єктивно пов'язаних між собою частин, розглядається і система науки, тобто істотні зв'язки між її частинами. А система криміналістики як галузі криміналістичної науки визначається змістом предмета та внутрішньою структурою останньої [2, с. 7–8]. Як пише В. П. Корж, для сучасної науки криміналістики дискусійним є удосконалення її системи, збільшення числа розділів науки. Як відомо, система криміналістики та її предмет взаємообумовлені. Тому системі науки криміналістики притаманні зовнішній вияв її змісту, підпорядкований предметові цієї науки [3, с. 30].

Як слушно вказує В. Ю. Шепітько, виникнення криміналістики як системи знань пов'язується із соціальним замовленням держави і суспільства щодо криміналістичної науки, а саме, розробляти нові способи та методи розкриття, розслідування злочинів в умовах появи нових видів злочинності. До того ж, криміналістика завжди була наукою, що розвивалася зі зміною меж, сфер впливу та появою нових напрямів і теорій. Становлення й розвиток криміналістичної науки завжди супроводжувалося науковими дискусіями [4, с. 8–11].

Аналіз останніх досліджень. Питання історії формування системи криміналістичних знань розглядали у своїх працях такі науковці, як Р. С. Белкін (R. S. Belkin) [5], М. В. Даньшин (M. V. Danshin) [6], В. П. Колмаков (V. P. Kolmakov) [7], В. О. Коновалова (V. O. Konovalova) [8], В. В. Юсупов (V. V. Yusupov) [9], В. Ю. Шепітько (V. Yu. Shepitko) [4] та ін. Однак у роботах не розкрито етапів систематизації криміналістичних знань і формування сучасної системи криміналістичних знань.

Тож **метою** нашої статті є розгляд історичних основ систематизації криміналістичних знань.

Викладення основного матеріалу. На переконання В. Ю. Шепітька, в історії розвитку криміналістики великого значення набуває розгляд досягнень видатних учених-криміналістів, завдяки яким і відбулося становлення криміналістичної науки. Так, варто сказати про внесок Миколи Сергійовича Бокаріуса – судового медика і криміналіста. Він був одним із перших у проведенні криміналістичних експертиз, ідентифікації особи, проведенні фотографічних, психопатологічних і кримінально-психологічних досліджень. Відомі також роботи вченого і стосовно криміналістичних питань, – «Довідковий підручний альбом для працівників карного розшуку і міліції при складанні словесного портрета» (1924 р.), «Першочерговий зовнішній огляд трупа на місці події або виявлення його» (1929 р.), «Настільний poradnik до засвоєння наукової техніки в розслідуванні злочинів (1929–1930) [10, с. 562–563].

Історію криміналістики М. П. Яблоков розглядає в таких аспектах: виникнення, основні напрямки та початковий період криміналістики. Зародження криміналістики у працях західноєвропейських учених з кримінального процесу

(30–40 рр. XIX ст.); роль природничих наук у зародженні криміналістичної техніки (60–70 рр. XIX ст.); праці Г. Гроса, А. Бертильона, Е. Локара, Ф. Гальтона та ін.; німецька, романська та англосаксонська моделі криміналістики [11, с. 20–21].

У наукових працях XIX ст. викладено чимало криміналістичних рекомендацій, які науковці тих часів намагалися систематизувати. Зокрема, у роботі «Уголовное судопроизводство в Англии, Шотландии и Северной Америке» мова йде про особливості допиту в суді: 1) тих свідків, на показання яких посиляється обвинувачений або чиновник виконавчої поліції; 2) свідків, які самі не з'явилися, проте їх допит необхідний для з'ясування істини; 3) свідків зі сторони обвинуваченого, які викликаються тільки у випадках, коли він сам їх запрошує або вимагає, щоб їх викликали [12, с. 80–147].

А. І. Винберг та Б. М. Шавер у підручнику 1950 р. поділили криміналістику на загальну та особливу частини. До загальної віднесли предмет і метод, історію криміналістичної науки, прийоми і методи виявлення, фіксації, дослідження доказів. До особливої частини криміналістики, так званої «окремої методики» віднесено розслідування окремих видів злочинів, особливі прийоми та способи розкриття цих категорій злочинів, виявлення і дослідження доказів [13, с. 14]. На переконання Р. С. Белкіна, творення криміналістичної науки проходило в умовах накопичення емпіричного матеріалу та поширення знань серед працівників слідства, розшуку, експертних установ [14, с. 7–17]. У підручнику 1980 р. за редакцією О. М. Васильєва вказано, що криміналістику складають такі її розділи, як криміналістична техніка, слідча тактика та методика розслідування окремих видів злочинів. Ця система, на думку авторів, є логічною і практичною [15, с. 14–15]. Отже, науковці постійно намагалися упорядкувати, систематизувати наявні криміналістичні знання.

Так, Г. А. Матусовський вважає, що під час розвитку криміналістики формувалися різні підходи до її побудови як науки, що складалася з двох, трьох, чотирьох частин. Звичайно ж, формування криміналістики не зводиться до звичайного впорядкування наукового матеріалу. Мова має йти про побудову цілісної наукової системи, що відображає закономірні зв'язки між елементами предмета наукового пізнання та властивості досліджуваних об'єктів. Удосконалення системи науки потребує врахування положення про діалектичне співвідношення загального і особливого. У криміналістиці накопичені знання відрізняються за ступенем загальності охоплюваних ними явищ, тому загальне і особливе відображається у системній побудові науки. Інший аспект побудови системи науки, так званий «наукознавчий» потребує врахування міжнаукових зв'язків. Так як криміналістика належить до наук кримінально-правового циклу, вона «субординована» будовою цих наук — кримінальним процесом і кримінальним правом. З практичної точки зору є необхідність у побудові такої системи науки, яка б забезпечувала доступність криміналістичних рекомендацій для практичного використання. Якщо подивитися на структуру кримінального процесу, кримінального права і криміналістики, то бачимо, що ці структури

суттєво відрізняються. Однак методика розслідування окремих видів злочинів у криміналістиці відповідає особливим частинам наук кримінального права і кримінального процесу, що пояснюється спільністю досліджуваних ними об'єктів, єдністю завдань та міжнауковими зв'язками [16, с. 82–84].

В Україні науковці виділяють етапи становлення криміналістичної науки і систематизації криміналістичних знань. Так, початок розвитку криміналістичної науки в Україні пов'язується з 1910 р., коли професор кримінального права і судочинства Харківського університету А. Д. Кисельов, ґрунтуючись на діяльності Паризького бюро судової ідентифікації, почав викладати для студентів основи криміналістичних знань. Другий етап розвитку криміналістики пов'язаний із запровадженням непу, відновленням господарства України у складі СРСР. Цей період характеризується бурхливим сплеском злочинності. Третій період розвитку криміналістики в Україні починається після Другої світової війни з відновленням науково-дослідних інститутів судових експертиз. Четвертий етап розвитку криміналістичної науки припадає на 1960–80-ті роки, коли відбувається подальший розвиток загальної теорії криміналістики та її окремих розділів [17, с. 28–30].

М. В. Даньшин переконаний, що перший етап становлення криміналістичної науки є орієнтуючим, пов'язаний з роботами Ганса Гросса, А. Бертильона, Х. Вучетича, Е. Генрі, В. Гершеля, Г. Фолдса, Л. Ягемана тощо. Другий етап становлення криміналістичних знань, пов'язаний з формуванням підходів до визначення предмета криміналістики, його М. В. Даньшин називає синтезуючим. У 20-х роках ХХ ст. до криміналістики віднесено знання про прийоми, методи, механізм вчинення кримінальних правопорушень. Третій етап становлення криміналістики автор називає системним. Розпочинається етап у 60-х роках ХХ ст., коли формуються нові погляди на предмет і систему криміналістичної науки. Дослідник стверджує, що на початковому етапі криміналістика була технічною, природничо-технічною, проте не юридичною наукою. Тривалий час вважалося, що є тільки криміналістична техніка, а інші питання мають розглядатися у межах кримінального процесу (30-ті роки ХХ ст.). Протягом історії формування системи криміналістичних знань до їх складу включали медичні, психологічні та інші наукові знання, що використовувалися під час розслідування. Така думка існувала до 50-х років ХХ ст., коли криміналістика врешті була визнана юридичною наукою, визначено її завдання, мету й предмет дослідження; а у 70-х роках – місце криміналістики в системі юридичних наук [6, с. 37–38].

В. П. Колмаков же вважає, що виникнення і розвиток криміналістики пов'язані з діяльністю слідчого апарату після революції 1917 р. [7, с. 415–433]. Формування системи криміналістичних знань відбувалося через запровадження рекомендацій практичних працівників правоохоронних та судово-експертних установ. В. О. Коновалова пише, що тактичні прийоми та методи розслідування періоду 1917–1920 рр. не досліджувалися науковцями-криміналістами. Після революції 1917 р. впроваджувалися нові прийоми та методи розслідування злочинів. У тогочасних положеннях та інструкціях містилися вказівки щодо

прийомів проведення обшуків, допитів, оглядів, експертиз. В. О. Коновалова, систематизувавши архівні документи, вказує, що криміналістика та криміналістичні установи сформувалися не у 1923 р., а існували задовго до цієї дати. Ще в 1919 р. Київський кабінет науково-судової експертизи досліджував почерк та проводив інші види судових експертиз. Низку експертиз здійснював у цей час Харківський інститут судової медицини. Крім того, існував кабінет судової експертизи при Центральному розшуковому Управлінні робітничої міліції. Як бачимо, у роботі радянських органів правопорядку періоду 1917–1920 рр. застосовувалися тактичні та технічні прийоми криміналістики. Практичні працівники у своїй діяльності постійно навчали своїх співробітників організації розслідування кримінальних правопорушень, впровадженню наукових прийомів їх розкриття і розслідування [8, с. 5–8]. Так само і В. В. Юсупов зазначає, що наприкінці ХІХ ст. у Західній Європі, США, країнах Сходу, у Російській імперії було накопичено чимало методів та засобів для використання при розслідуванні злочинів [9, с. 52–96].

Якщо говорити про систематизацію криміналістичних знань впродовж історії становлення криміналістики, то С. М. Трегубов, називаючи криміналістику кримінальною технікою, ще у 1915 р. виділяв шістнадцять її розділів, а саме: слідчі дії на місці злочину, сліди крові, сліди ніг людини, сліди пальців рук людини, сліди різного роду, розслідування пожеж і підпалів, розслідування залізничних аварій; підробка документів, печаток, цінних паперів та грошей; відновлення згорілих документів; таємні знаки злочинців; застосування ультрафіолетових променів; встановлення особи (ідентифікація) злочинця; прийоми зберігання речових доказів та направлення їх для дослідження [18, с. 16–334].

Р. А. Рейсс у праці «Наукова техніка розслідування злочинів» (1912) виділяє такі розділи криміналістики: діяльність судового слідчого на місці злочину; сліди крові; сліди ніг людини; сліди пальців; різні сліди; розслідування пожеж та підпалів; підробка документів; відкриття листів; підробка та копіювання печаток; підробка цінних паперів; підробка кредитних квитків; підробка монет; відновлення згорілих документів; проведення обшуків; таємні знаки злочинців [19, с. 5–176].

Окремі думки щодо можливої системи криміналістичних знань викладає В. А. Гуняєв, пропонуючи таку систему науки криміналістики: у першій частині має викладатися загальна методологія досудового і судового слідства. Другу частину складає методика розслідування злочинів, яка поділяється на загально-теоретичні положення і окремі методики. Третя частина містить слідчу тактику і відображає практичне застосування судової і слідчої психології. Четверту частину криміналістики має становити криміналістична техніка [20, с. 71–72].

Висновки. Як бачимо, систематизація криміналістичних знань проходила у декілька етапів. Одним із перших, хто узагальнив та класифікував криміналістичні знання, був Ганс Гросс. Так само С. М. Трегубов і Р. А. Рейсс робили спроби сформуванню системи криміналістичних знань у своїх наукових працях. А. І. Винберг та Б. М. Шавер переконували про необхідність виокремлення у

криміналістичній науці загальної й особливої частини. У певні історичні періоди пропонувалися різні погляди на формування системи криміналістичних знань, що пов'язано з історичним тогочасним розвитком суспільства, станом наукових розробок з проблем виявлення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень. На кожному історичному етапі практичні працівники та вчені пропонували власну систему криміналістичних знань та криміналістичної науки.

Список літератури

1. Кузьмічов В. С., Прокопенко Г. І. Криміналістика : навч. посібник / за ред.: В. Г. Гончаренка, Є. М. Моїсеєва. Київ : Юрінком Інтер, 2001. 368 с.
2. Криміналістика : учебник / под ред. Б. А. Викторова, Р. С. Белкина. Москва : Юрид. лит., 1976. 548 с.
3. Корж В. П. Деякі дискусійні питання щодо сучасного розвитку науки криміналістики. *Криміналістика і судова експертиза* : міжвідом. наук.-метод. зб. / редкол.: О. Г. Рувін (голов. ред.) та ін. Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. Вип. 63. Ч. 1. С. 27–36.
4. Шепітько В. Ю. Тенденції і перспективи розвитку криміналістики (концептуальність підходів і дискусійність поглядів). *Вибрані твори*. Харків : Апостіль, 2010. 576 с.
5. Белкин Р. С. История отечественной криминалистики. Москва : Норма, 1999. 496 с.
6. Даньшин М. В. Криміналістика ХХІ століття: місце у системі наукового знання : монографія. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2013. 480 с.
7. Колмаков В. П. Возникновение, развитие и современное состояние советской криминалистики. *Избранные труды по криминалистике* / сост. В. В. Тищенко. Репринт. Одесса : Юрид. лит., 2008. С. 415–443.
8. Коновалова В. Е. Некоторые вопросы истории советской криминалистики (1917–1920 гг.). *Избранные труды*. Харьков : Апостиль. 2012. 528 с.
9. Юсупов В. В. Криміналістика в Україні у ХХ–ХХІ століттях : монографія. МВС України, Нац. акад. внутр. справ. Київ : ФОП Маслаков, 2018. 554 с.
10. Шепітько В. Ю. Роль відомих вчених-криміналістів в розвитку науки. *Вибрані твори*. Харків : Апостіль, 2010. С. 562–565.
11. Яблоков Н. П. Криміналістика в вопросах и ответах : уч. пособие. Москва : Юрист, 2000. 224 с.
12. Миттермайер К. Ю. Уголовное судопроизводство в Англии, Шотландии и Северной Америке : монографія. Москва : Тип. В. Грачева и комп., 1864. 446 с.
13. Винберг А. И., Шавер Б. М. Криміналістика : учебник. Москва : Юриздат, 1950. 270 с.
14. Белкин Р. С. Криміналістика: проблемы, тенденции, перспективы. Общая и частные теории. Москва : Юрид. лит., 1987. 272 с.
15. Криміналістика : учебник / под ред. А. Н. Васильева. 3-е изд. Москва : Моск. гос. ун-т, 1980. 494 с.
16. Магусовский Г. А. Вопросы совершенствования системы криминалистики. *Предмет и система криминалистики в свете современных исследований* : сб. науч. тр. / отв. ред. В. В. Ключков. Москва : ВНИИПУЗП, 1988. 116 с.
17. Івасишин Т. М., Бурлак О. С., Фединишинець Р. М. Розвиток криміналістики в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. Вип. 2. 2020. С. 28–30. URL: http://www.lsej.org.ua/2_2020/6.pdf.
18. Трегубов С. Н. Основы уголовной техники. Научно-технические приемы расследования преступлений : практическое рук. для судебных деятелей. Петроград : юридический книжный склад «Право», 1915. 334 с.
19. Рейсс Р. А. Научная техника расследования преступлений: курс лекций, прочитанных в г. Лозанне чинам русского судебного ведомства летом 1911 года / под ред. С. Н. Трегубова. Санкт-Петербург : Сенат. тип., 1912. 178 с.

20. Гуняев В. А. К вопросу о предмете и системе современной криминалистики. *Предмет и система криминалистики в свете современных исследований* : сб. науч. тр. / отв. ред. В. В. Ключков. Москва : ВНИИПУЗП, 1988. 116 с.

References

1. Kuzmichov, V.S., Prokopenko, H.I. (2001). Kryminalistyka. B. H. Honcharenko, Ye. M. Moiseiev (Eds.). Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
2. Kriminalistika. (1976). B. A. Viktorov, R. S. Belkin (Eds.). Moscow: Jurid. lit. [in Russian].
3. Korzh, V.P. (2018). Deiaki dyskusiini pytannia shchodo suchasnoho rozvytku nauky kryminalistyky. *Kryminalistyka i sudova ekspertyza*. O. H. Ruvin (Ed.) et al. Kyiv: Vydavnytstvo Lira-K, issue 63, part 1, 27–36 [in Ukrainian].
4. Shepitko, V.Yu. (2010). Tendentsii i perspektyvy rozvytku kryminalistyky (kontseptualnist pidkhdov i dyskusiinist pohliadiv). *Vybrani tvory*. Kharkiv: Apostil [in Ukrainian].
5. Belkin, R.S. (1999). Istorija otechestvennoj kriminalistiki. Moscow: Norma [in Russian].
6. Danshyn, M.V. (2013). Kryminalistyka XXI stolittia: mistse u systemi naukovooho znannia. Kharkiv: KhNU im. V. N. Karazina [in Ukrainian].
7. Kolmakov, V. P. (2008). Voznikonovienie, razvitie i sovremennoe sostojanie sovetskoy kriminalistiki. *Izbrannye trudy po kriminalistike* / sost. V. V. Tishhenko. Reprint. Odessa: Jurid. lit. [in Russian].
8. Konovalova, V. E. (2012). Nekotorye voprosy istorii sovetskoy kriminalistiki (1917–1920 gg.). *Izbrannye trudy*. Har'kov: Apostil [in Russian].
9. Yusupov, V.V. (2018). Kryminalistyka v Ukraini u XX–XXI stolittiakh. MVS Ukrainy, Nats. akad. vnutr. sprav. Kyiv: FOP Maslakov [in Ukrainian].
10. Shepitko, V.Yu. (2010). Rol vidomykh vchenykh-kryminalistiv v rozvytku nauky. *Vybrani tvory*. Kharkiv: Apostil [in Ukrainian].
11. Jablokov, N.P. (2000). Kriminalistika v voprosah i otvetah. Moscow: Jurist [in Russian].
12. Mittermajer, K.Ju. (1864). Ugolovnoe sudoproizvodstvo v Anglii, Shotlandii i Severnoj Amerike. Moscow: Tip. V. Gracheva i komp. [in Russian].
13. Vinberg, A.I., Shaver, B.M. (1950). Kriminalistika. Moscow: Jurizdat [in Russian].
14. Belkin, R.S. (1987). Kriminalistika: problemy, tendencii, perspektivy. Obshhaja i chastnye teorii. Moscow: Jurid. Lit. [in Russian].
15. Kriminalistika. (1980). A. N. Vasil'ev (Ed.). 3-e izd. Moscow: Mosk. gos. Un-t [in Russian].
16. Matusovskij, G.A. (1988). Voprosy sovershenstvovaniya sistemy kriminalistiki Predmet i sistema kriminalistiki v svete sovremennyh issledovanij V. V. Klochkov (Ed.). Moscow: VNIIPUZP [in Russian].
17. Ivasyshyn, T.M., Burlak, O.S., Fedynyshynets, R.M. (2020). *Rozvytok kryminalistyky v Ukraini Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, 2, 28–30. URL: http://www.lsej.org.ua/2_2020/6.pdf [in Ukrainian].
18. Tregubov, S.N. (1915). Osnovy ugolovnoj tehniky. Nauchno-tehnicheskie priemy rassledovaniya prestuplenij: prakticheskoe ruk. dlja sudebnyh dejatelej. Petrograd: juridicheskij knizhnyj sklad "Pravo"[in Russian].
19. Rejss, R.A. (1912). Nauchnaja tehnikja rassledovaniya prestuplenij: kurs lekcij, pročitannyh v g. Lozanne chinam russkogo sudebnogo vedomstva letom 1911 goda. P S. N. Tregubov (Ed.). St. Petersburg: Senat. tip. [in Russian].
20. Gunjaev, V.A. (1988). K voprosu o predmete i sisteme sovremennoj kriminalistiki Predmet i sistema kriminalistiki v svete sovremennyh issledovanij. V. V. Klochkov (Ed.). Moscow: VNIIPUZP [in Russian].

Yaremchuk V. O., PhD in Law, Associate Professor, Assistant of the Department of Criminalistics, Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine, Kharkiv.
e-mail: viktori.yaremchuk@gmail.com ; ORCID 0000-0001-8015-9166

Some questions of the history of the formation of the system of criminalistic knowledge

The article discusses the problematic issues of the historical preconditions for the formation of the system of criminalistics knowledge. Analyzed the scientific works of scientists and practitioners of law enforcement agencies regarding the system of criminalistics knowledge and criminalistics science. The importance of taking into account the historical period regarding the formation of the structure and system of criminalistics knowledge is emphasized.

Systematization of criminalistics knowledge took place in several stages. Thus, one of the first to summarize and classify criminalistics knowledge was Hans Gross. Similarly, SM Tregubov and RA Reiss attempted to form a system of criminalistics knowledge in their scientific works. A. I. Vinberg and B. M. Shaver in their work argued for the need to distinguish in criminalistics science of the general and special part. In certain historical periods, different views were proposed on the formation of a system of criminalistics knowledge, which is associated with the historical development of society at that time, the state of scientific research on the detection, detection and investigation of criminal offenses. Depending on the historical stages, practitioners and scientists offered their own system of criminalistics knowledge and criminalistic science.

Keywords: the history of the formation of criminalistics knowledge; criminalistic; periodization of the formation of criminalistics knowledge; system of criminalistics knowledge.

Рекомендоване цитування: Яремчук В. О. Деякі питання історії формування системи криміналістичних знань. *Проблеми законності*. 2021. Вип. 155. С. 218–225. doi: <https://doi.org/10.21564/2414-990X.155.237590>.

Suggested Citation: Yaremchuk, V.O. (2021). Deiaki pytannia istorii formuvannia systemy kryminalistychnykh znan [Some questions of the history of the formation of the system of criminalistic knowledge]. *Problemy zakonnosti – Problems of Legality, issue 155*, 244–225. doi: <https://doi.org/10.21564/2414-990X.155.237590> [in Ukrainian].

Надійшла до редакції 21.07.2021 р.